

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในผู้ป่วยวัณโรคปอด รายใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเป็นผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ จำนวน 41 ราย ซึ่งกำหนดจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้ทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง 1 ราย แบบกลุ่มย่อย 10 ราย และภาคสนาม 30 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้เพื่อการป้องกัน การแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .90 และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นกับผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ จำนวน 20 ราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 และแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ต่อสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .98 จึงนำไปใช้ในการวิจัย

สื่อวีดิทัศน์เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวทางการผลิตสื่อวีดิทัศน์ของชาวลี ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนการประเมินผล หลังจากนั้นนำสื่อวีดิทัศน์ที่ตัดต่อเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา ความสอดคล้องระหว่างภาพและคำบรรยาย ความชัดเจนของคำบรรยาย จึงนำไปทดสอบประสิทธิภาพโดยทำการทดสอบกับผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่จำนวน 41 ราย โดยทดสอบตามขั้นตอนแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่ม 10 ราย และทดสอบภาคสนามกับผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ จำนวน 30 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสถิติทดสอบค่าที การจัดกลุ่มคำตอบ และหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์พิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2

ผลการวิจัยพบว่า สื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับวัณโรค โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อวัณโรค ความรุนแรงของวัณโรค การรักษาวัณโรค อุปสรรคของการรักษา วัณโรค

การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค และนำเสนอตัวอย่างผู้ป่วยที่ประสบความสำเร็จในการรักษาวัณโรค สื่อวีดิทัศน์มีความยาว 13 นาที ผลการประเมินประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังชมวีดิทัศน์เพิ่มขึ้นจาก 16 คะแนนเป็น 18 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) สื่อวีดิทัศน์เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80/90 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60 เห็นด้วยมากที่สุดว่าการใช้คำพูดและเสียงบรรยายในสื่อวีดิทัศน์มีความชัดเจน และร้อยละ 53 เห็นด้วยมากที่สุดว่าระยะเวลาในการชมวีดิทัศน์เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำสื่อวีดิทัศน์ไปให้ความรู้แก่ผู้ป่วยวัณโรคปอดทั้งรายเก่าและรายใหม่ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง เพื่อลดการแพร่กระจายเชื้อและให้การรักษามีประสิทธิภาพ โดยการจัดสถานที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดผู้ป่วยเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละไม่เกิน 5 ราย และให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลขณะชมวีดิทัศน์เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรค
2. ควรนำสื่อวีดิทัศน์ไปเผยแพร่ยังคลินิกวัณโรค เพื่อช่วยบุคลากรประหยัดเวลาและอำนวยความสะดวกในการให้ความรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ซักถามข้อสงสัยในประเด็นที่ไม่เข้าใจหลังชมวีดิทัศน์และบุคลากรควรสรุปประเด็นเนื้อหาที่ผู้ป่วยควรปฏิบัติเป็นข้อๆ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น
3. ควรมอบแผ่นวีดิทัศน์ให้แก่ผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ เพื่อให้ผู้ป่วยนำกลับไปทบทวนที่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคงอยู่ของความรู้ของผู้ป่วยวัณโรคหลังชมวีดิทัศน์โดยการประเมินความรู้ซ้ำเป็นระยะ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับการให้ความรู้โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานในคลินิกวัณโรค

3. ควรประเมินเกี่ยวกับการรับรู้และความเชื่อของผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่เกี่ยวกับความสำคัญของการปฏิบัติตัวและการรับการรักษาอย่างต่อเนื่องหลังจากชมวิดิทัศน์ รวมทั้งควรติดตามการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่และการมาตรวจตามนัด